

TILLÆG BØRNEBESKYTTELSE

VIGTIGE BEGREBER OG LOVGIVNING

Udsatte børn

Der er mange forhold, som kan bevirke, at et barn er udsat. Man kan tale om, at børn er udsatte, f.eks. når de kommer fra familier, der er præget af økonomiske, psykiske, sundhedsmæssige og/eller sociale vanskeligheder. Det kan være børn, der er udsatte fordi de har oplevet mange skoleskift eller mobning i skolen. Eller børn, der har vanskelige livsbetingelser eller problemer, fordi de kommer fra krigs- og konfliktområder, uledsagede børn, børn som har været på flugt, har akutte problemer pga. dødsfald, skilsmisse eller lignende. Det kan også være børn, hvis særlige behov relaterer sig til et handicap eller lidelser af fysisk eller psykisk art. Det kan være børn med vanskeligheder i forhold til deres udvikling, sprog, motorik, adfærd, trivsel og/eller kontakt.

Grooming

Grooming er et engelsk begreb, der beskriver processen, hvor en krænker opbygger en relation til et barn eller en ung med henblik på at begå et seksuelt overgreb. Krænkeren har ofte over længere tid manipuleret og forført barnet med det formål at få offeret til at overskride sine grænser. Det kan både foregå online og offline, men man ser i dag rigtig mange tilfælde af grooming på nettet.

Pædofili/pædofil

Der er tale om pædofili, hvis man ser børn som seksuelle objekter. En pædofil er en voksen, der har en vedvarende seksuel præference for børn. En pædofil er tiltrukket af miljøer, hvor børn og unge færdes, men har ikke nødvendigvis egentlig seksuel aktivitet som hensigt.

Overgreb mod børn

Overgreb mod børn defineres som enhver form for fysisk, psykisk og seksuel vold, krænkelse, vanrøgt eller forsømmelse, kommerciel eller anden udnyttelse af et barn og omfatter

enhver handling, der resulterer i, at et barn lider eller er i fare for at lide overlast, eller har en skadelig påvirkning på barnets trivsel, værdighed eller mulighed for et sikkert liv og en sund udvikling frem til voksenalderen.

Fysisk vold

Fysisk vold er at blive udsat for kropslig smerte, slag, spark, skub, brændemærkning, skoldning, kvælertag eller anden form for straf, hvor barnet rammes direkte på kroppen. Det kan også være en voldsom rystelse af et spædbarn, som kan medføre hjerneskader.

Psykisk vold

Psykisk vold kan være følelsesmæssig afvisning, trusler om at blive forladt, trusler om straf og indespærring. Det er også psykisk vold at overvære eller vokse op med vold over for sine nære omsorgspersoner, som f.eks. at far slår mor. Eller at blive udsat for nedværdigende behandling og voldsom skæld ud eller at få sine ting ødelagt. Psykisk vold kan også være omfattende omsorgssvigt, hvor barnets grundlæggende behov ikke tilgodeses.

Seksuelt overgreb mod børn

Et seksuelt overgreb mod et barn finder sted, når barnets integritet og grænser overskrides. Det gælder også, når barnet inddrages i seksuelle aktiviteter, som det udviklingsmæssigt ikke er i stand til at forstå, og som det derfor heller ikke kan sige ja eller nej til. Der findes flere former for seksuelle overgreb. Fælles for dem alle er, at de ofte sker i forbindelse med en ubalance i forholdet mellem barnet og en voksen eller et andet barn, hvor krænkeren udnytter barnets tillid, afhængighed eller egen magtposition. Når man taler om seksuelle overgreb, kan der være tale om følgende:

- **Verbalt overgreb:** Det kan dreje sig om stødende udtalelser om et barns krop, f.eks. at omtale en piges bryster med nedladende ord. Eller krænke ved brug af sjofelt sprog.
- **Psykisk overgreb:** En situation, hvor et barn eller en ung presses til at deltage i aktiviteter eller 'lege', hvor vedkommendes seksuelle grænser overskrides, f.eks. ved at man lader barnet overvære seksuelle handlinger. Der behøver ikke være direkte seksuel kontakt, for at der er tale om et seksuelt overgreb. At tage pornografiske billeder af børn til eget brug eller til distribuering f.eks. via internettet er også et overgreb. Eller at vise barnet pornografisk materiale, fortælle barnet om sine seksuelle fantasier, blotte sig for barnet.
- **Fysisk overgreb:** Dækker over alt fra at tvinge sig ret til at røre ved et barn eller tvinge et barn til at røre og til at have egentlig seksuelt samkvem.
- **Seksuelle overgreb og digitale medier**
Digital kommunikation og brugen af sociale medier har skabt nogle nye muligheder for at mennesker kan komme i kontakt med hinanden. Desværre bliver disse kontaktmuligheder også brugt til seksuelle overgreb og krænkelser. En del af disse tilfælde sker 'på nettet'. Digitale overgreb kan have lige så store følgevirkninger som fysiske seksuelle overgreb. Digitale overgreb på computer, tablet eller mobil kan være tilfældige grænseoverskridende henvendelser – for eksempel kan børn og unge blive spurgt af en fremmed chatter, om de har lyst til sex eller til at få tilsendt uønskede nøgenbilleder.

Omsorgssvigt

Der er tale om omsorgssvigt, når et barns basale behov for ernæring, kærlighed, tryghed, beskyttelse og stimulation ikke opfyldes. Omsorgssvigtet kan være passivt eller aktivt, fysisk eller psykisk.

Hvad siger straffeloven om seksuelt overgreb mod børn og unge?

Selvom reglerne virker indlysende for de fleste, kan det være en god idé at kende dem, når man arbejder med eller har kontakt med børn og unge. Ifølge straffeloven er det strafbart at:

- Have samleje eller anden kønslig omgang med et barn under 15 år.
- Have sex eller anden kønslig omgang med en person under 18 år, hvis personen er betroet en "til opdragelse", eller hvis det seksuelle forhold skyldes groft misbrug af alder og erfaring. "Betroet til opdragelse" indbefatter også frivillige i foreninger.
- Blufærdighedskrænke et barn.

Opdateret august 2022